

Новацький Мар'ян Олегович, здобувач вищої освіти
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

Полівода Сергій Тарасович, здобувач вищої освіти
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

Науковий керівник: Сисоєва Інна Миколаївна, д-р. екон. наук, професорка,
професорка кафедри економіки, обліку та оподаткування
Вінницький навчально-науковий інститут економіки ЗУНУ, Україна

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ: НОВАЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Зазначимо, що в Україні на сьогодні, у зв'язку з військовою агресією росії та незадовільною епідеміологічною ситуацією, утворилися непридатні умови для ефективної інноваційної діяльності як в економіці загалом, так і в окремих галузях. Таким чином, залишається актуальним стратегічне завдання щодо створення механізму державного регулювання інноваційного розвитку шляхом впровадження необхідних заходів економічної політики та вдосконалення існуючої державної системи стимулювання інноваційного розвитку. Основні завдання полягають у підвищенні рівня конкурентоспроможності національної економіки на інноваційних засадах, що надасть певні переваги для національних виробників у боротьбі з конкурентами на внутрішніх і міжнародних ринках та дозволить Україні зайняти місце поряд із розвинутими країнами світу.

Разом з тим, Україна має величезні потенційні можливості для розвитку аграрного сектора національної економіки. Економічна ефективність в аграрному секторі тепер визначається не лише територіальною близькістю до природних ресурсів, але й впровадженням інноваційних розробок в практичну діяльність підприємства, своєчасним отриманням зовнішньої інформації та виробництвом інноваційних технологій. Висока рентабельність та стабільність економічного розвитку підприємств аграрної сфери в умовах інтелектуалізації суспільства залежать від ефективного використання інноваційних розробок у процесі виробництва [10]. Отже, для підвищення рівня конкурентоспроможності аграрних підприємств, досягнення певного рівня економічного зростання виробництва та стимулювання до підвищення продуктивності праці персоналу, розвитку агропромислової сфери та, зокрема, сільських територій, є необхідністю для України в умовах переходу аграрного сектору національної економіки на інноваційний шлях розвитку. Таким чином, пріоритетним завданням стає створення інноваційної економічної системи, що підтримується державою, науково-дослідними інститутами та інноваційним бізнесом.

Облікова політика є важливим елементом системи організації бухгалтерського обліку на будь-якому підприємстві [3].

При впровадженні бухгалтерського обліку на сільськогосподарському підприємстві рекомендовано визначити:

1. Об'єкти обліку біологічних активів і сільськогосподарської продукції та порядок їх оцінки.
2. Порядок формування та склад робочої комісії з оцінки біологічних активів, якщо підприємство оцінює їх за справедливою вартістю.

3. Порядок відображення вирощеної сільськогосподарської продукції в обліку.
4. Порядок перенесення незрілих біологічних активів до категорії зрілих.
5. Методику нарахування амортизації на довгострокові біологічні активи при веденні їх обліку за первісною вартістю.
6. Перелік статей витрат на вирощування біологічних активів та виробництво сільськогосподарської продукції, а також порядок розподілу загальногосподарських витрат [1; 6].

На практиці, в межах обліку об'єктів основних засобів, виокремлюються земельні ділянки та нерухомість як окремі складові. З цієї причини, важливо враховувати цю диференціацію при визначенні облікової політики, особливо збагачуючи інформацією щодо земельних ділянок, нерухомості та інших основних засобів у відповідних наказах. Необхідність узгодження облікової та аналітичної інформації для ефективного управління вимагає модифікації вимог до системи бухгалтерського обліку, яка виступає інформаційною основою для відображення фактичного стану діяльності та оцінки майнового стану підприємства.

Основні норми та правила щодо обліку активів, капіталу та зобов'язань підприємства визначаються на рівні законодавства. Проте різноманіття в підходах до облікового відображення об'єктів бухгалтерського обліку на рівні чинного законодавства, вплив умов галузі на функціонування підприємства та рівень технічного та кадрового забезпечення створюють потребу у конкретизації правил та методів, які використовує обліковий персонал для подання інформації про об'єкти бухгалтерського обліку у фінансовій звітності. Ця конкретизація здійснюється шляхом розроблення облікової політики, яка виступає інструментом організації цього процесу [3].

Земля відіграє ключову роль у різних галузях економіки. У промисловості вона служить місцем розташування підприємств та базою для споруд, у сільському господарстві вона виступає як предмет та засіб праці, а також основний засіб виробництва. Для видобувної галузі земля виступає як постачальник сировини. Ці фактори визначають величезне економічне значення землі в формуванні стійкого економічного розвитку України [4].

Землі сільськогосподарського призначення можуть бути передані у власність або користування різним суб'єктам, включаючи громадян для особистого селянського господарства та сільськогосподарської діяльності, сільськогосподарським підприємствам для товарного виробництва, науково-дослідним установам та освітнім закладам для дослідницьких та навчальних цілей, несільськогосподарським підприємствам для підсобного сільського господарства, і оптовим ринкам сільськогосподарської продукції для розміщення інфраструктури [11;12]. Важливим засобом виробництва у сільському господарстві є саме земля. Порядок обліку земельних ділянок залежить від їхнього способу користування та володіння, і перед будь-якою характеристикою цього порядку, необхідно визначити загальні засади отримання права власності на земельні ділянки. Встановлення будь-якого права на земельну ділянку повинно мати документальне підтвердження, яке може бути в акті на право власності до 1 січня 2013 року або свідоцтві про право власності після цієї дати. Право власності на земельну ділянку, отримане та оформлене до 1 січня 2013 року, не підлягає обов'язковій перереєстрації в Держреєстрі [2; 5].

Отже, в наказі про облікову політику підприємства, в частині інвентаризаційної

роботи, слід зазначити термін проведення інвентаризації земельних ділянок, який складає три роки, перелік матеріально-відповідальних осіб та склад інвентаризаційної комісії [7;8]. В умовах розвитку ринкових відносин набуває актуальності вивчення різних аспектів такого виду активів підприємства, як нерухомість. Зокрема, потребують розробки питання бухгалтерського обліку нерухомості, який є основою інформаційного забезпечення користувачів для прийняття ефективних управлінських рішень.

Список використаних джерел:

1. Дмитренко І. Документальне підтвердження прав власності та користування землею. URL: <https://uteka.ua/ua/publication/agro-4-zemlya-ta-zemelni-pravovidnosini-32-dokumentalnoe-podtverzhenie-prav-sobstven-nosti-i-polzovaniya-zem>.
2. Земельний кодекс України № 2768-III від 25.10.2001. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua>.
3. Кафка С.М. Облікова політика щодо основних засобів. Науковий вісник ІФНТУНГ. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2017. № 2 (16). С. 59–70.
4. Kucher A., Kucher L., Sysoieva I., Pohrishchuk V. Economics of soil erosion: case study of Ukraine. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. No. 4. Pp. 27–41. <https://doi.org/10.51599/are.2021.07.04.02>.
5. Присяжнюк С.В., Новодворська В.В., Любар О.О. Земельні ресурси як об'єкт бухгалтерського обліку. Збірник наукових праць ВНАУ. 2012. №1 (56). Т.2. С. 219-223.
6. Правдюк Н.Л., Коваль Л.В., Коваль О.В. Облікова політика підприємств: навчальний посібник. Київ, «Центр учбової літератури», 2020.–647 с.
7. Сисоєва І. М. Аналіз потенційних загроз діяльності суб'єктів господарювання. Економіка та суспільство. 2020. № 22. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2020-22-19>.
8. Сисоєва І.М. Облікова політика як складова інформаційних ресурсів підприємства: матеріали міжнародної науково-практичної конференції «Створення інтелектуальної системи обліку для економіки України» (Тернопіль, 21-22 листопада 2007 року). Тернопіль, 2007. С. 368-372.
9. Сисоєва І. М. Моделі прогнозування прибутку підприємства в залежності від методів облікової політики. Режим доступу: <http://intkonf.org/sisoeva-im-modeli-prognozuvannya-pributku-pidpriemstvavzalezhnosti-vid-metodiv-oblikovoyi-politi>.
10. Супрунова І.В. Визнання та оцінка інвестиційної нерухомості в бухгалтерському обліку. Міжнародний збірник наукових праць. Випуск 1 (16). С. 273-283.
11. Яремчук Н.Ф. Нерухомість підприємства в контексті облікової політики. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2017. №4. С.143 – 151.
12. Яремчук Н.Ф. Облік і контроль інвестиційної та операційної нерухомості сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: 08.00.09. Київ, 2014. 23 с.